СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. No. 133. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, Tuesday, July 10, 1945. Ч. 133. NEW YORK and JERSEY CITY, вівторок, 10-го липня 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ПЕРЕСЛУХАННЯ В СЕНАТСЬКІЙ КОМІСІЇ В СПРАВІ ЧАРТЕРУ

Переслухання в сенатській Комісії для Закордонних Справ в справі ратифікації чартеру Обеднаних Держав розпочалося в понеділок 9. липня. Першим, що складає свідоцтво за ратифікацією, є бувший секретар стейту Едвард Р. Стетиніюс, а крім нього із департаменту стейту буде переслуханий Лев Пасвольський і Ґрін Г. Екворт. Із сенаторів не зголосився ніхто як свідок, і з цього доходять до висновку, що в сенаті не буде опозиції проти ратифікації чартеру.

Загально панує переконання, що складання зізнань в справі чартеру перед комісією потриває яких 10 днів ,а після того прийде до голосування в сенаті.

ВОЯК НА ВАРТІ ЗАСТРІЛИВ 20 ВОЄННИХ ПЛІННИКІВ

У таборі Саліна, в стейті Юта, американський вояк Клеренс Бертусі, який стояв на варті для німецьких воєнних плінників, вітворив із машинового крісу вогонь на шатро, в якому спали плінники. Він стріляв так довго, доки не зужив усіх набоїв, які находилися на поясі при скорострілі. Наслідок стрілянини був такий, що згинули 8, а постріляних є 20 полонених. Вояка взяли під шпитальну обсервацію.

ВИНСОН БУДЕ СЕКРЕТАРЕМ СКАРБУ

На місце уступившого секретаря скарбу Генрія Моргентава буде іменований Фред М. Винсон, як це виявив в Білім Домі секретар президента. Номінація буде оголошена урядово щойно після повороту президента Трумана із наради Трьох Потуг в Европі, а покищо буде дальше урядувати Моргентав. Винсон є тепер директором Мобілізації і Реконверзії. Кажуть, що він дальше останеться на цьому становищі і злучить це бюро з секретаріятом скарбу. Винсон має тепер 55 літ і має великий досвід в урядових справах. Він походить зо стейту Кентокі.

ВИКЛЮЧЕНО ЦИВІЛІВ ВІД ЇЗДИ ПУЛМАНОМ

Зогляду на великі військові транспорти зі сходу на захід Бюро Оборонної Транспортації заборонило цивільним людям їздити в спальних вагонах Пулмана на просторі до 450 миль, отже лише на віддалі понад це можна буде дістати білет для їзди Пулманом.

БУДУЮТЬ ДАЛЬШЕ ВОЄННІ КОРАБЛІ

У корабельних варстатах у Філядельфії спущено на воду в неділю 8. липня 2 літаконосці і 1 підводну лодку. Параді приглядалися яких 70,000 осіб. Літаконосці мають по 27,000 тон містоти. Іменем уряду промовляв асистент секретаря маринарки Г. Струв Генсел.

МІЛІОН РОБІТНИКІВ ПОТРІБНО НА ФАРМАХ

Для зібрання цьогорічного жнива потрібно міліон додаткових робітників на фармах. Звичайне запотребування ,як подає Асошіейтед Прес, є 8,400,000 осіб. Додатковий міліон надіються дістати від воєнних плінників ,сезонових імігрантів з Мексику, Джамейки і островів Багама, а також споміж студентів на вакаціях. Самий лише стейт Каліфорнія потребує цього року 100,000 додаткових робітників. Пересічно кожен стейт придумує свої способи для притягнення робітників на фарми.

УКРАЇНСЬКИЙ БАТЬКО ПОМЕР ВНАСЛІДОК ВІСТИ ПРО СМЕРТЬ СИНА

Ґазета Ди Латроб Болетин з 3. липня поміщує на першій сторінці довшу новинку про смерть Івана Хроновята внаслідок вісти про смерть свого сина, стаф стерджанта Івана, на поли бою в Німеччині. Перша вістка про вояка сповіщала, батька, що він десь загинув, а пізніше прислав католицький військовий капелян лист до батька з сумною вісткою, що син помер геройською смертю. У Хроновятів є ще один син при службі, а це серджант Антін у Нюпорт Нюз.

ПАЛАТА УХВАЛИЛА ПОЛЕКШУ ПРИ ПОДАТКАХ

Палата репрезентантів ухвалила в пятницю 6. липня полекшу в доходових податках на біліон долярів. Це відноситься до податків, наложених на приходи від 10,000 до 25,000. Надвишка у побраних податках буде звернена. Це робиться в тію цілі, щоб заохотити підприємців до праці для реконверзії підприємств із воєнних на мирові.

СТРАЙК ДОСТАВЦІВ ҐАЗЕТ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ

У неділю 8. липня доставці нюйорських щоденників зійшлися на зібрання своєї юнії і одноголосно ухвалили не закінчувати страйку доти, доки не дістануть нового контракту від видавців ґазет. Страйкарі зіґнорували зазив посадника міста і Воєнної Робітничої Ради, до повороту до праці.

Нікараґва перша ратифікувала світовий чартер

Конгрес середне-американської републики Нікараґви, зібраний у столиці Манаґва в пятницю 6. липня, приняв у голосуванню чартер Обеднаних Держав, складений на міжнародній конференції у Сан Франсиско. Після цього, як президент Нікараґви підписав ухвалу конгресу, чартер вважається ратифікованим. Є це перша ратифікація світового чартеру після покінчення конференції у Сан Франсиско.

ПОЛЬСЬКИЙ АМБАСАДОР У ВАШИНҐТОНІ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ПЕРЕДАТИ БУДИНОК АМБАСАДИ

Ян Цехановскі, польський амбасадор до Злучених Держав, повідомив департамент стейту в суботу 7. липня, що він не передасть будинку польської амбасади польському урядові, який тепер настановлений у Варшаві, а який дістав признання Америки й Англії. Цехановскі заложив протест проти признання варшавського уряду, кажучи, що Західні Аліянти зголдилися на знищення незалежности Польщі і на заведення чужого панування, тобто панування Росії. „Не зважаючи на признання такого стану чужими державами" — сказано в меморандумі до вашінґтонського департаменту стейту — „польська нація ніколи не зрезигнує із свого права до незалежної держави і буде боротися безупину за свої права".

Головна кватира ЮНРРА оприлюднила вістку, що до Польщі призначений для розділу харчів Морис Е. Гейс, який був донедавна Воєнним Адміністратором Харчів у Північно-Західній смузі Злучених Держав. Він є одним із делеґатів ЮНРРА, призначених до Польщі. Делеґація до Польщі їде під проводом совєтського заступника Михайла Меншікова.

АРҐЕНТИНА ЗАПОВІДАЄ ВИБОРИ

Президент Арґентини Едельміро Фарель проголосив на обіді армії і фльоти, що вибори в Арґентині будуть проголошені при кінці року. Тому, що вибори в Арґентині відбуваються за 3 місяці після їх проголошення, треба надіятися, що вони будуть переведені в лютім або в березні наступного року. Фарель заповів, що він покаже, як має виглядати справжня демократія.

Не договорилися з Совєтами звідки дістати харчі й як правити Берліном

Аліянти, себто Злучені Держави та Британія, мають в Берліні розкусити важкий оріх. Виявляється, що Совєти заняли такі німецькі території, що продукують найбільше живности. Представник Совєтів заявив представникам Америки і Англії, що окупація Німеччини так треба розуміти, що кожна з окупованих має сама подбати про вижилення населення, яке є під його владою. Довкола Берліна все, що продукує поживу, є в совєтських руках. Значить, що Америці та Англії треба би спроваджувати харчі з Америки до Берліна. Коли сказано совєтському представникови, що це не зробить доброго враження в Америці, то він заявив, щоби брати харчі з інших німецьких територій, що є під американсько - англійською окупацією. Та біда, що й там нема що брати, бо й там бракує збіжа, картопель та цукру. Далі кажеться, що посадник тої части Берліна, що є під американцями і англійцями, далі бере прикази від совєтської команди, по ночах ходять далі й на тій території совєтські патрулі, а навіть переводять арешти. Справи ті, як кажеться, такі складні, що зможуть бути полагоджені хіба аж на нараді „Трьох Потуг", що має відбудись у Берліні. Певно там обговорять ще й справу машин, що їх забрали Совєти з американських підприємств у Німеччині.

ПОЛЯКИ НА СХІДНИХ ЗЕМЛЯХ ЗВІЛЬНЕНІ З СОВЄТСЬКОГО ГОРОЖАНСТВА

Варшавський польський уряд договорився в Москві з совєтським урядом щодо того, щоб поляки і жиди, що до 1939 року жили на тих східних землях Польщі, що тоді зістали забрані і прилучені до Совєтів, могли повернути до теперішньої Польщі. Знов українці, білоруси, литовці й росіяни, що живуть у Польщі, можуть зректись польського громадянства і перейти до Совєтів. Час виміни горожанства: до 1. листопада. Варшавський уряд голосить, що він хоче дістати назад до Польщі міліони поляків, що розкинені по цілому світі. Кажуть, що вже зголосилося 4,000 польських вояків, що є інтерновані в Швайцарії, що хочуть вертати до Польщі. Ці вояки не були в звязку з польським урядом в Лондоні.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД ПЕРЕНОСИТЬСЯ ДО КАНАДИ, КАЖУТЬ У МОСКВІ

„Красная Звезда" пише про польських „провокаторів" у Лондоні, себто про бувший польський уряд, що ніби займався шпигунством, протисовєтською пропаґантою і спекуляцією дорогоцінностями. Каже далі, що Тома Арцішевскі, провідник цього „ґенґу" вже пакується і вибирається з своїми „колеґами" до Канади, щоб там „вести протидемократичну акцію".

СОВЄТИ І КИТАЙ ГОТОВІ ДОГОВОРИТИСЬ

Таке враження мають у Москві чужинецькі дипльомати і заключають це з того, що Сталін відбув упродовж тижня аж три конференції з китайським послом Сунґом.

ЛІПШЕ ЖИТИ, НІЖ ГИНУТИ ЗА ІМПЕРАТОРА! — Таке виходить з того, що ті японські вояки, що їх бачимо на образку, таки воліли піддатись американцям і жити, ніж боротись до останка і в бою згинути — в честь цісаря.

АМЕРИКАНЦІ ЗНИЩИЛИ 45 ЯПОНСЬКИХ ЛІТАКІВ БІЛЯ САМОГО ТОКІО

Сема Команда Боєвиків, що має свою летунську базу на Ґвам, звідомляє, що знищено або ушкоджено за одним летом 45 ворожих літаків на японських летовищах біля Токія. Деякі зістрілено в повітрі. Американці втратили сім бомберів.

ЗААТАКУВАЛИ ТРИ БРИТІЙСЬКІ ЛІТАКОНОСЦІ

З Ґвам подають, що пять японських себеґубних літаків ушкодили легко три британські літаконосці біля островів Сакішіма. Це є перша згадка про британські літаконосці, що беруть участь у війні проти Японії на Пацифіку.

ЛЯКАЄТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ІНВАЗІЇ КИТАЮ

Вісім років уже пробує Японія підбити Китай, а тепер знайшлася в такому положенню, що мусить раз-у-раз уступати перед китайськими наступами, як от в Індо-Китаю, а найбільше залякана тим, що кожної пори може наступити інвазія Китаю збоку американців, або американців і британців. Це й причина, чому Японія упродовж кількох тижнів двічи виддувала свіжі війська на побережі полудньово-східного Китаю, яких 140 миль від Формози.

НАБЛИЖАЄТЬСЯ БОРОТЬБА ЗА СІНҐАПУР

Японці зачали евакуацію славної пристані Сінґапур, усуваючи з міста цивільне населення. Японське радіо згадує за британську воєнну фльотилю з 14 кораблів біля Суматри, що прочищує води від мін. З того японці заключають, що британці зачнуть акцію, щоб відбити назад свою морську базу, Сінґапур, що її втратили по вибусі війни з Японією. Теж британські джерела в Індії заповідають на тому терені більші воєнні операції.

ПЕРЕМОГА ПЕВНА, ЗАПОВІДАЄ ЧЯНҐ КАЙ-ШЕК

Генералісімус Чянґ Кай-Шек заявив перед Четвертою Народною Політичною Радою, що „остаточна і тотальна перемога над Японією вже безсумнівна", та що Китай уже поробив підготовку до генеральної контр-офензиви проти ворога. Теж сказав, що не вдалося й тепер притягнути комуністів, щоби взяли участь в нарадах Ради. Висланники, що поїхали до комуністичного Єнану, щоб порозумітись, не осягнули нічого. Ще додав, що Китай готовий до нового бою завдяки воєнним матеріялам, що їх дістав від американців.

ЯПОНЦІ, ЩО ХОЧУТЬ БОРОТИСЬ З АЛІЯНТАМИ

З Чунґкінґа звідомляє Юнайтед Прес, що японці, що попали в китайську неволю, голосяться до армії Аліянтів. Навіть видали маніфести з нагоди 8-ліття війни Японії з Китаєм, в якому японські полонені кажуть, що тепер мали нагоду пізнати, де справедливість, та що то є демократія, та що вони були введені в блуд цісарем і військовою японською клікою.

ЗАГОВІР НА ЖИТТЯ ҐЕН. МЕКАРТУРА

Як тільки ґен. МекАртур розпочав офензиву за відбиття Филипин, японці зачали підготовляти у своїй шпигунській школі, в Санта Інез на Филипинах, атентат на життя ґенерала. В тій цілі вислали сім шпигів, шість японських і одного филипинця, що мали пробратись через американські боеві лінії на Люсоні й віднайти кватиру ґен. МекАртура. Всіх їх зловлено й повішено.

НАВЧИЛИСЬ ВЖИВАТИ РАДАРУ

Японська проти-летунська стрілянина поліпшилась останніми часами на 100%. Американці приписують це тому, що японці мабуть уже навчились вживати радару.

РОЗПОВІДАЄ ПРО ЗАГОВІР НА ГІТЛЕРА

Одинокий з заговірників на життя Гітлера, який то замах мав бути виконаний 20. липня 1944, д-р Андреас Гермес, чудом вратував життя і живе тепер в Берліні. Цікаве, що заговір підготовлювався вже в 1943 році ,та що до справи перевороту були притягнені сотки визначних осіб, як і найвищі ґенерали. Про заговір мав знати теж і Гімлер, але ждав, куди повіє вітер і як воно всьо розвинеться. Вбити Гітлера мав полковник ґенерального штабу ґр. Кляве фон Штафенберґ. Організував його д-р Ґерделер, надпосадник міста Ляйпціґу. Всі головні заговірники зістали повішені, бо атентат не вдався.

ЧОРЧИЛ НА ВІДПОЧИНКУ

Перебувши тяжку виборчу кампанію, а тепер ожидаючи нарад „Трьох Великанів", британський премієр рішив відпочати, і то далеко, в полудневій Франції, в Ґендей. Буде мешкати з родиною в Шато де Бордабері, де він уже нераз відпочивав перед війною. Заки відїхав, то, як це є у звичаю, поїхав до короля, щоби дістати дозвіл на виїзд з краю.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of Octobed 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.76
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА РІК — УЖЕ В ДОМА

Чи не найкраще побажання, зложене цього року знагоди „Форт оф Джулай", було таки те, що наспіло з побоєвища, з Окінави, де промовляв ген. Стилвил. Він сказав американським воякам, що вже наступний „День Незалежности" святкуватимуть серед рідні, у себе в хаті.

Та чи це тільки побажання? Ні. Це заповідь, оперта на таких фактах, що невимовно мусять довести Японію до катастрофи. Це є тільки ствердження, що підготовка до ґенерального наступу на Японію вже зроблена, що всі бази, звідки будуть вилітати бомбери чи довозити військо й воєнне знаряддя, є вже в американських руках.

Та чи це не є відоме японському урядови, як і воєнним лордам, що спричинили отсю війну? Так, відоме. Та проте вони взивають японських вояків ставити всюди фанатичний опір, нераз такий, що їх треба просто вибивати до ноги, щоб перемогти. Значить, що навіть таким способом не можуть остоятись і тратять позицію за позицією, остров за островом, одну базу за другою. Щоб це загладити, урядова пропаґанда голосить через радіо та інші лади, що має ще тайну зброю, ще добре не випробувану, якою не допустить до інвазії самої Японії, бо якщоб навіть і вдалось якійсь аліянтській частиці дістатись на „святу японську землю", то там жде її неминуча загибіль. Так каже японська пропаґанда.

Читаючи такі речі не можна не пригадати собі чогось подібного, що вже голосив націстівський міністер пропаґанди Гебельс. А чим усі ті його погрози закінчились? Чи не цілковитим розгромленням Німеччини?

Американський уряд не хоче даремно проливати крови. Він добре розуміє, що заки прийде кінець війні з Японією, ще доведеться звести надзвичайно кріваву боротьбу. Японія лякає нас себегубними японськими налетами і тим, що на подібне самогубство рішене все населення краю. Ці залякування себегубствами можуть у многім справдитись, але вислідy війни вони не змінять, бо змінити не можуть. Щодо цього наші військові такі певні, як ще не були певними в ніякому іншому подібному воєнному випадку. Тільки тому, щоб жертви марно не гинули ні з нашого боку, ні з японського, американський уряд дає Японії ще людський вихід, кажучи, що не іде на знищення японського народу, а тільки на знищення мілітарної кліки і того, на чому вона вдержувала і будувала свою силу. Таке виразно заявив президент Труман. І це повторюємо й тепер, коли зачинаємо бомбардувати Японію вже силою понад 500 бомберів денно, та коли більшість японських головних міст уже знищена, а решта буде в руїнах за короткий час. Зрозуміє це Японія і безумовно піддасться, то ліпше для неї й для нас. Як ні, то її кінець буде траґічний. Це, що нас запевняють, що за рік хлопці будуть дома, є доказом, що кінець війни не далекий.

Варшавський уряд визнаний

Факти заважують. Не завжди остаточно, але проте заважують. Таке треба примінити до того, що діється тепер з Польщею. А те, що діється, не є тільки польською справою, але далеко ширшою, глибшою і важнішою. Зокрема, коли іде про події, що заважують на східній і середущій Европі, чи коли іде про польсько-українські відносини, бо саме в тій ділянці діються чи не найважніші події з цілої історії Польщі й України.

Америка і Анґлія визнали отсе дипльоматично той уряд Польщі, який є в Варшаві, а тим самим відмовили представництва тому польському урядови, що є в Лондоні, а який піддержували як законний від самого початку війни. Значить, що польський уряд в Лондоні, що відгравав упродовж війни таку визначну ролю, став тепер звичайною ґрупою польських еміґрантів. Очевидно, що тих еміґрантів з Анґлії не виженуть, ні не дадуть їм загинути з нужди. Фінансове попертя вони — в тій, чи іншій формі — далі діставатимуть. Зате їхній політичний вплив впаде. Як далеко, того наразі передбачити не можна, бо це буде залежати в першу чергу від того, які будуть дальші відносини між Анґлією і Советами. Залежатиме це теж і від того, як уложаться відносини в самій Польщі. Зокрема, як випадуть вибори в Польщі, що мабуть не відбудуться скорше ніж за який рік. Ті вибори мають бути „свобідні", значить, що без ніякого терору збоку уряду чи якоїсь партії, чи залякувань посторонньої держави. Іншими словами, вибори мають бути вільні й переведені на демократичний лад.

Теперішній варшавський уряд є наразі провізоричним, а властивим урядом і властивим представником волі польського народу буде той уряд, що доперва вийде з виборів. На це мабуть ще й рахує лондонський польський уряд, що вважає варшавський уряд „ляльковим", будованим в Москві й Москвою наставленим. Чи так буде, що польський нарід теж так буде думати і теперішний варшавський уряд при виборах скине, а прихилиться до лондонського уряду, покаже будуччина. Але вона може бути і така, що буде відкинений польськими масами і один уряд, і другий.

Та заки прийде до виборів новий польський уряд матиме змогу показати, що він вміє і може, як у внутрішній політиці Польщі, так і в заграничній. Тепер буде теж видно, оскільки буде далі вмішуватись Москва у внутрішні польські справи, та які реформи будуть пробувати переводити комуністи і комунізуючі, що їх вплив є переважаючим у тому варшавському уряді.

На нашу думку, щоб не сталось у самій Польщі, як і з варшавським урядом, то лондонський польський уряд таки вже зіграв свою ролю. Мав він величезний моральний капітал в Анґлії й в Америці, чи взагалі в світі, а це тому, що представляв Польщу, яка перша впала жертвою воєнного нападу Гітлера. А ще й тому, що польський уряд в Лондоні репрезентував безпощадну боротьбу з Гітлером аж до перемоги. Той капітал міг був бути використаний на велике добро Польщі. І не тільки її, але й її сусідів. Польща могла стати легко центром для її сусідів, теж поневолених Гітлером. Особливо тоді, коли Гітлер був у спілці з Сталіном. Це був час на великі пляни нового відношення Польщі до справ сходу Европи, а тим самим і до народів, обнятих тою проблемою, що хоч поневолені, а прямували до незалежности, а в дальшому до сформування спілки вільних держав для забеспеки своєї незалежности і мира.

Польський уряд той час, а теж і пізніші нагоди, цілковито прогайнував. Він виявив цілковиту нездарність щодо розуміння великих історичних подій, що назрівають. Своїм поступованням він п р о с т о гальмував якусь розумну розвязку згаданих вище проблєм. Він не приєднав до себе нікого з своїх сусідів, а навпаки, ще їх відпихав. І то через продовжування тої польської політики, що була століттями нещастям і трагедією польського народу, а поневоленням для таких народів як українці, білоруси і литовці. Всепольська ідеольогія, що постійно для пропаґанди перед світом ставила вище Львів і Вильно як Варшаву і Краків, довела польський уряд в Лондоні до такого, що він тепер не побачить не то Львова і Вильна, але й Варшави та Кракова, бо готов ніколи не дістатись до Польщі.

Польський уряд у Лондоні за весь час свого існування бачив тільки Росію і Польщу. Крутився тільки біля такої політики, щоб якось з Росією поділитись землями своїх сусідів, до яких ні вона не мала права, ні Росія. Отже поступав цей уряд аморально навіть у такому часі, коли всюди говорили про новий лад у світі, а такий лад був у засаді проти посягань Польщі на українські, білоруські та литовські землі. Стоячи вперто при аморальних засадах і опираючи свої права на давній грабежі, польський уряд в Лондоні з тими домаганнями довго вдержувався завдяки здобутому на початку війни престіжови і терпінням польського народу під Гітлером. Так довго, поки подібні засади і претенсії не піднесла Росія, згодом сильніша від Польщі теж і престіжом, завдяки геройській поставі народів і війська Советів супроти німецького наїзду. Та Росія вміла зручно надати своїм претенсіям інший характер, так, щоб виглядало, що в неї не йде про „загарбання" як у польського уряду, а про „визволення" і „обеднання" українських земель з Україною, білоруських з Білорусю, а литовських з Литвою. На таке варшавський польський уряд дав тепер свою згоду, принявши постанови Кримської конференції, що обняті т. зв. Лінією Курзона.

Польський уряд у Лондоні возився весь час, як бачимо, з „історичним трупом". І через те сам трупом став. Своєю нерозумною політикою постійно скріпляв Росію. А якби був своєчасно поступив інакше і станув на високо моральнім становищі самовизначення народів та примінював це і до самої Польщі та її сусідів, то іншою була би нині Польща, інакше в и г л я д а л и б сусіди Польщі, та інакше він сам виглядав би в очах сусідів Польщі й світа.

При кінці ще одно: Поляки є завзяті й патріоти і вміють жертвувати собою для добра і слави Польщі. Супроти цього не можна вже замикати карти боротьби за незалежну Польщу. Та є таки одно, що вже його припечатала історія назавжди: українських земель, що тепер відійшли від Польщі, вона вже їх ніколи не матиме.

Микола Чубатий.

Авангардист чекістів

Колиб мене, що знав львівський літературний та науковий світ, з його характерами та безхарактерами, був хто спитав, чи для мене є несподіванкою, що літературний співробітник „Діла", Михайло Рудницький, осеню 1939 віддався на услуги большевиків, то я відповів би, що це для мене ніяка несподіванка. Колиб мене хто поспитав, як це можливе, щоби літературний співробітник „Діла" кілька місяців по окупації Західної України, святість нації, національний прапор України, назвав жовтоблакитною ганчіркою (шматою), то й це не булоб для мене абсолютно ніякою несподіванкою, коли йде про особу Михайла Рудницького. Коли, кілька днів тому, читав я в б о л ь ш е в и ц ь к и х „Щоденних Вістях" новий журналістичний виступ Михайла Рудницького, в якім він атакує ідею українського самостійництва та звязує її з Берліном то й це мене зовсім не здивує. Коли той самий Михайло Рудницький, атеїст та релігійний цинік, тепер став інтересуватися церковними справами, атакує греко-католицьку церкву та інсинує їй теж звязки з націзмом та фашизмом, то й це мене теж не здивує, бо так пише на замовлення советської влади вся комуністична платна преса, так теж став писати тепер Михайло Рудницький. Така тепер пора надходить, а для М. Рудницького конюнктура.

Колиж тепер спитаєте мене, чому мене не дивують всі ці безхарактерні виступи Михайла Рудницького, а в останнім часі його виразна служба для советської Чека, або як тепер називають НКВД, відповім, що мене не здивує ця робота Михайла Рудницького тому, що кожен, хто знав позакулісові ходи Михайла Рудницького в „Ділі" та поза „Ділом", то знав, що це був найбільше безхарактерний у к р а ї н с ь к и й журналіст на львівському ґрунті в останніх роках. Михайло Рудницький був до всього спосібний за польських часів, так чому мав би бути інакшим за червоних часів. Це журналіст, що служить та служити готов кожному, хто платить.

Михайло Рудницький мав вже за собою подібні історії свого поступовання і як польонофіл і як комунофіл, залежно від того, де був кращий бизнес. Як журналіст та літературний критик все був поверховним та без якоїсь провідної ідеї. Соціялізм чи комунізм був для нього таким чужим, як для мене буддизм. М. Рудницький подобався людям гарною зовнішною формою, стилем, поза яким крилася звичайно ідейна пустка. Тому в „Ділі" не мав він іншого завдання як літературний відділ. В „Ділі", як буває часто у нас, тримався тільки слабістю людей.

Кілька літ перед війною Михайло Рудницький дістав був загрозу викинення з „Діла", за його потаємне кумання з комуністами, які сипнули поважні гроші на заложення нового літературного місячника „Нові Шляхи", що їх редактором став нещасливий Антін Крушельницький. Показалося, що поза плечима Видавничої Спілки „Діла" Михайло Рудницький був одним із орґанізаторів того нового червоного підприємства на Західній Україні. Притиснений до кута дирекцією „Діла", в і д р і к с я всього, одначе потаємно таки працював з „Новими Шляхами", осудженими усім західно-українським громадянством.

Михайло Рудницький вмів не тільки потаємно співпрацювати з червоними, він так само добре, а може й краще, вмів працювати, ба ще й приподобатися, і білочервоним, себто полякам. З львівським воєводою Біликом, відповідальним за останні пацифікації західно-українського населення, Михайло Рудницький жив в зажилій приязні та при його помочи підставив ногу академікови Михайлови Вознякови при його старанню за катедру української літератури на львівському університеті.

По так званій „нормалізації", себто свого роду угоді поміж українською соймовою репрезентацією під проводом посла Василя Мудрого та Володимира Целевича, польський уряд як одну із „концесій" для українців обіцяв створити на львівськім державнім університеті катедру української літератури. Президія соймового клюбу запропонувала як кандидата на цю посаду академика Михайла Возняка, як солідного вченого та автора кількатомової історії української літератури. Михайло Возняк, як типовий кабінетний вчений, не вмів ходити коло своєї справи. Не так Михайло Рудницький. Той скоро, при помочі львівського воєводи Білика перевернув всі пляни соймового клюбу з М. Возняком догори ногами та дістав апробату польського уряду на посаду професора української літератури на львівськім державнім університеті, дарма, що його наукові праці не стояли у ніякій пропорції до поважних праць М. Возняка. Свого противника М. Рудницький поконав ще й своєю національною безхребетністю, бо він погодився на тадий дивогляд, як викладати історію української літератури в столиці Західної України в польській мові, з чим М. Возняк отягався.

Тим способом М. Рудницький ніколи не пропадав за засадами. Він пропадав все за побренькачами й ці вели його на всяку службу, а тепер для червоних, як безхарактерною вона не булаб.

Остання підла атака Михайла Рудницького на українське самостійництво, а зокрема на Українську Греко-Католицьку Церкву в Галичині це належно чергове замовлення советських людей з Народного Комісаріяту Внутрішних Діл, який підготовляє атаку на цю остою українського духа в Галичині та заборолo українських традицій. Оце збирається буря над установою так добре заслуженою в житті Західної України. Історія нищення українського католицтва за часів цариці Катерини II., за часів царя тирана Миколи I., та вкінці за царя Александра II., повчають нас, що російська поліція перед отвертою атакою завжди підшукувала собі якусь креатуру зпоміж українського громадянства, яка підносила проти Церкви закиди політичної натури, нельояльности до влади, та такещо. Духовних звязувано з якоюсь політичною протиросійською акцією, до якої вони були непричастні.

Задумуючи повести плян екстермінації українського ка-

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з іміґрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

36)

На диво всі поляки раптом почали розуміти українську мову. Старалися Безхатного якось удобрухати, тим ще більше його розсердили. По обіді почав їх підганяти, бо й треба було привести в порядок всі скидви на дорозі. Поляки стали ремствувати. Той, що всіх українців збирався вирізати — обізвав Безхатного компанійним псом.

— Ні один поляк пса не вартий! — заговорив Безхатний шорстко. — Пес тварина вірна й розумна, нікого не зрадить, а поляк продасть і найкращого товариша.

Закінчилася пересварка тим, що різуна з роботи відправлено. Решта притихли. Пішов Безхатний до іншого гурту і підходячи почув, як поляки зговорюються „теґо кабана" ґаліційського в озері викупати. Підходячи до дальшої скидви знов вчув слова іншого гуртка поляків, що збиралися його навіть під лід пустити. Дурні дурне балакають, погроз не боявся. Однак надумав показати їм свою вищість. Всіх поляків відослав до кемпи. Непевний, чи схоче Лоренс їх поквитувати пішов за ними слідом.

Управитель спитався тільки, за що поляків поквитовано?

— За те, що збиралися вирізати мою народність! — пояснив коротко.

— Так? Добре зробив! Не попускай нікому!

Писар, француз, інакшої був думки. Сказав, що чейже до слів не можна так чіпатися. Безхатний відтяв:

— Якби так хтось сказав, що хоче вирізати всіх французів, щоб ви на те?

— О, то інша справа! — підхопив француз.

— І в поляків є такий же вислів „то цо іннеґо". Тільки чомуж інша справа? Хіба моя народність менше вартна від твоєї?

— Я того не сказав — замявся писар.

— Ну, то й мовчи! — огризнувся Безхатний.

— Хлопці, хлопці, заспокійтеся! — примиряючо заговорив Лоренс. — Нічого не сталося! Не беріть собі так справи гарячо.

— Чогож він так за них заступається? — буркнув Безхатний зневажливо. — Поляками французи завжди занадто ревно заопікуються. Чи то віра одна, чи мабуть тому, що в одних і других натура зрадлива.

Притихший писар виписав поквитованим посвідки і вони забралися. Погрожували розправою десь у Виніпеґу. Та було на кемпі ще зо два десятки поляків. Жалували своїх одноплемінників, дорікали, — мовляв, Безхатний їх скривдив, діяв по гарячковому, нерозважно. Треба було тих нерозумних переконати, повчити, щоб так не говорили. Безхатний осадив і їх:

— Слухайте, люди. Наші народи віковічні вороги, але не по вині мого народу. І ми і ви однаково виїхали сюди, в Канаду. Ми від вашої, чи чиєї іншої опіки, а ви зо своєї держави здезертирували, за яку не один з вас з нами воював, захоплював для Польщі непольські землі, без яких ваша Польща булаб надто бідненька і тихенька. Тут нема чого оту ворожнечу роздмухувати. Живемо в однакових умовах, з однаковими правами й обовязками. Працювати під моїми розпорядками і в той час зневажати мою народність, я нікому не дозволю. Досить, що знущаєтесь там, де ви на становищу дужчого, пануючо. Ще може прийде час, що й ваш нарід засмакує, як то солодко жити під чужим чоботом. Чи такий час прийде, чи ні, — затямте одно: від кого я почую зневажливі слова про мій нарід, про Україну, в тій хвилі він буде з роботи проґнаний. Не є я вашим наглядачем, та цю прислугу вам зроблю, запевняю вас! Будьте, отже, людьми, бо до весни ще багато днів!

Погроза вплинула. Безхатний, ні ніхто з українців зневажливих слів більше не чув хочаб у жартах. В очах робітників він виріс на цілу голову. Не за свою рішучість, а за те, що Лоренс не змінив його розпорядку. Міг отже так само пошкодити і їм, якби його якась така муха вкусила. Одобрювали його поступовання одні свідоміші українці. Самий він часто думав, чи добре він зробив? Адже то еміґрантська біднота, для якої кожний доляр дорогий. Він позбавив їх зарібку, вигнав у зимі через придурковатість якогось ґорлоріза і традиційну польську буту. Може й погано, так щож. З хамськими душами не треба панькатися. Інакшого поступовання вони не зрозуміють, вважатимуть за безсилля. Цей випадок послужить їм перестородою раз на все. Будуть його пригадувати і на будуче вистерігатись. Та чи хоч зустрінеться їм десь інший такий „кабан" їх буту осадити?

Праця в лісі закінчилася перед Великоднем. Впротягу тижня звільнено всіх сливе робітників: на кемпі зісталися Лоренс, писар, „кошовий" і кілька старих робітників закінчити діловодство й доглянути коней. Містечко зароїлося лісовиками. В околицях начислювалося зо шістьдесявь кемпів і в кожній працювало понад сотку робітників. Дістати кватирю в містечку ані суди Боже! Міщани всеж давали собі раду. В одній кімнаті спало по вісьмох і дванацятьох душ, по доляру тижнево від особи. Кожний міщанин винаймав три-чотири кімнати. Збирав добрий гріш і в крізу. Ще більше заробляли „промисловці" гарячими напоями.

(Дальше буде).

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

НОВІТНІ ВИГАДИ В СТАРИНІ

11)

Туалета.

А кому здається нечуваною роскіш та тоалетова штука теперішнього віку, той нехай довідається з 10 книги Люканової PHARSALIA, якою майже неймовірною виставністю та казочною роскішю окружала себе кокетлива Клеопатра, щоб заімпонувати великому, впрочім так холодному римському войовникови; або нехай в дусі зазирне у будуар багатої помпеянки за часів цісарства, або нехай пригадає собі ту рафіновану туалетову штуку, яка мала вернути молодість лиця, ту маску з хлібного тіста та ослячого молока, прозвану від Помпеї Сабіни, жінки Нерона, Поппеана.

Наші молоді та старі елеганти носять, звісно, більше із пустоти моноклі. Але моноклі, як мабуть не всім звісно, були вже у старинних любим предметом для доповнення туалети. Коли цісар Нерон приглядався в цирку з висоти свойого виджения глядіяторським бійкам, користувався, як оповідає Пліній, смарагдом, крізь який дивився. Французький учений Пансіє висловляє здогад, що Аерон або тільки з пустоти вживав зеленого смарагда, або щоб забеспечити око перед осліплюючим світлом. Близькі предмети міг Нерон тільки тоді сяк-так пізнати, коли прижмурював очи, а подальші річи міг виразно бачити голим оком.

В усі часи всесвітної історії, отже й у старині, були такі, що любили нарікати на кожну сучасну теперішність, а давніші часи намагалися бачити в ідеальнішому світлі. Зовсім так само як нині, де мужеський світ радо слухає в голярнях при голенню або стриженню волосся всяких новин, було і в старину, як показується з багатьох місць Горація: відколи Тріціній Менас спровадив коло 300 перед Христом перших голярів із Сицилії до Риму, були голярні збірними місцями балікалів та охотників до новинок. — Грецькі та римські школярики тішилися свого часу феріяльним відпочинком зовсім так само, як це ще й нині по тисячах років робить шкільна молодіж.

Забава.

Дитяча забавка цюцюбабка звісна також не від нині. Грецькі діти називали її інакше, але забавка лишалася та сама. Звісна забавка нинішних італійців „мора" була звичайною й любленою вже у старинних римлян. — Коли ми дорослі передаємо собі тепер при зміні року письменні бажання, то певно ніхто й гадки не має про те, що той гарний звичай був уже властиво в старім Єгипті. Тут, бодай в пізніших часах, вийшли в торговлі різнородні паломницькі фляшечки, зроблені з зеленого фаянсу, що на короткій шийці мали найчастіше представлені фігури двох сидячих малпочок. Та вони не служили на збірники води, тільки їх наповнювали пахучими олійками і з відповідними написами — напр. „Нехай тобі Бог Пта дасть добрий новий рік!" — давали в день нового року в дарунок. Отже свого рода староєгипетські новорічні картки! Подібні звичаї були у старих персів, У Риміобдаровували себе, як звісно, на новий рік. Такий новорічний дарунок доховався до тепер: це дарована цісарови Коммодови шкатулька з монетами.

Що славні актори беруть нині не рідко зовсім дивовижні гажі за виконання своєї штуки, це відомо всякому. Але менше звісно, що високо талановиті актори вже в стариннім Римі, де взагалі мало поважано акторський стан, побирали прямо князівські гонорари. Про трагіка Кльодія Езопа, приятеля й сучасника Ціцерона, знаємо, що він при своїй смерти полишив дуже значний і тільки своєю штукою придбаний маєток, а великий комік Кв. Росцій, що виступав переважно без маски і також був сучасником Ціцерона, діставав на наші гроші звиш 20,000 долярів річно.

Що вже в старину були доробкевичі, про це оповідає нам Сенека. Як підносить поважний фільософ, уже тоді були людці, що при свойому багацтві складали собі велику бібліотеку, та при тім у цілім своїм життю ледви прочитали реєстр наголовків свого книгозбору, не кажучи вже про самі звої.

Зовсім так само, як наші новітні стрілецькі товариства стараються увіковічнити свої найліпші „трефери" на круглих таблицях, призначених на те, аби увіковічнити кожночасного „куркового короля" та його діла, так само було вже в старій Греції. В музею в Одесі стояв камінь, найдений у старім грецькім місті Ольвії. Під порожним місцем, яке було помальоване, стоять три вірші, а їх зміст такий: „Звіщаю, що славний Анаксагор, син Демагора, стрілив луком на 282 сяжні до мети, а син Фльта на... сяжнів" (тут камінь відломаний, де певно були записані ще інші віддалення вистрілів. Впрочім ті 282 сяжні означають у дійсности зовсім поважну мету: вони відповідають віддаленню яких 1500 ярдів. Отже новітні „куркові королі" можуть слушно й справедливо ще нині бути гордими на свого старого спортового брата Анаксагора! Без сумніву, що „курковий король" із Ольвії міг трафити до мети уживаючи тільки т. зв. лука торкового, що складався з багатьох листовок одна на другій, а в старину був уже скрізь знаний.

Назви вулиць.

Старинні назви вулиць часто показують дивну схожість із новітніми їх іменами. Завдяки великим знахідкам папірусів у єгипетській країні Фаюмі маємо добрі відомости передовсім про староєгипетське повітове місто Арсіное, що лежало над озером Мойріс. В Арсіное були вулиці гімназіальна, катедральна, вул. Божої Матери, присінок Атени, полуднева дорога, замок Вести, вулиця поворозників, продажі соли, арабська, тракійська, килікійська. Від знатних мужів була прозвана вулиця Теона, вул. Деметрія і вул. Амонія. Найбільш оживлена вулиця була королівська. Вона вела на цісарську площу.

Заяви признання в театрі оплесками явилися не аж у нових часах, а вже старинні римляни були в тім зовсім вправні. В Помпеї знайшли недавно при розкопах папірусові звої, які подають також дещо і про рід та спосіб, яким старалися тоді показати на зверх свою вподобу. Більше чи менше задоволення давали пізнавати різними знаками. Коли виконання актора лишило приємне враження, тоді тріскали середнім і великим пальцем. Колиж хотіли виявити акторови дещо більше почести, тоді били випростуваними пальцями лівої руки по пальцях правої. Той рід оплесків викликував тон, як від удару глиняних черепків. Вже більшим знаком прихильности було бити в долоні, а ще знатнішим вигнутими руками. Та найбільша почесть була в тім, що видці махали перед акторами кінцем своїх тоґ. Тут може бути інтересно, що цісар Авреліян велів для щойно згаданої цілі розділювати малі кавалочки сукна між найнижчі верстви публики, яка не могла носити тоґи.

От так снуються безчисленні нитки на ту й на іншу сторону; не одну інтересну кладку між нашим часом і старовиною можна би ще перекинути. Та годі вже. Ми бачимо, що не мало винаходів, уладжень та думок, які на перший погляд ми могли би вважати новочасними, чи то добрі, чи погані, чи байдужні, мають уже в старині собі анальогії. Часто, розуміється, ця давня антиципація виглядає тільки на мізерну пробу, та часом підноситься до подиву гідної висоти. Ми новітні люди, що жиємо в віці електрики та високої техніки, безперечно до краю зарозумілі і треба безперервно й з повною любовю заглублятися в старий світ, аби видобути всі ті ніжні, часто ледви видні нитки, якими повязана теперішність із минувшиною.

(Кінець)

ANY BONDS TODAY? By Fibber McGee and Molly

Illustrated by Lichty

"I don't want to interfere with your buying War Bonds, Abner, but you'll have to find another place to hide them."

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Вільні Козаки, від. 316, відбудуться в четвер, 12. липня (при 831 Джозеф Еве., в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів прийти на означений час. Хто з членів ще не одержав дивіденди з У. Н. Союзу, просимо прийти на збори. — Д. Братусь, гол.; Н. Магомет, кас.; В. Ґурянський, фін. секр.; В. Іванців, рек. секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 155, подає до відома всім членам, що піврічні збори відбудуться в пятницю, 13. липня, точно в годині 7. ввечір, в гали де звичайно. Просимо всіх членів прийти на ці збори та вислухати звіту контр. комісії і урядників. Буде одна важна недокінчена справа. Довгуючих просимо вирівнати свої залеглости, бо інакше наразяться на суспенду. — За уряд: І. Будняк, пр.; В. Дригинич, кас.; М. Чумер, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. липня, в год. 1. попол.; в У. А. О., 2965 Карпендер ул. Просимо членів прийти і забрати свої чеки дивіденди від У. Н. Союзу, бо до дому нікому не будемо посилати. — П. Андрушків, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Укр. Нац. Зап. Тов. Дністер, від. 316, взиває всіх своїх членів взяти участь у цих дуже важних зборах, що відбудуться в суботу, 14. липня, в год. 8. ввечір, в церковній залі, 28 Іст 7. вул. Це є піврічні збори на яких почуєте фін. звіт контр. комісії. Хто ще не забрав свого чека-дивіденди, хай прийде і забере. — За уряд: М. Малетич, пр.; П. Кучма, фін. секр.; І. Галичин, кас.; В Павлів, рек секр

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 14. липня, в У. Н. Домі, 525 В. Райен Еве., в годині 6. ввечір. Просимо всіх членів прийти на ці збори, вислухати звіту контрольної комісії та полагодити інші справи. — І. Бріяць, предс.; М. Мушинський, кас.; І. Павловський, секр.

ШУКАЮТЬ ОСІБ

Торопа Григорій (c/o M. G. Town Major, Hainstrasse 2, Bamberg, Germany) шукає за своїм стриєм, Степаном Торопою, що має перебувати в Ню Йорку. Прохання надіслав з Европи американський вояк українського роду.

Юліяна Ситницка з Гарматіїв, вуйка моєї дружини Орисі С. Подайте негайно свою адресу листом, в пресі, або через Червоний Хрест, до: **Paris, 8, France, 13 Rue La Fontaine, Tissen E. (pour Jak. artiste peintre).**
(Те саме відноситься до д-р Дудри, Ню Йорк).

Ґумовського й Білика з села Угнова, повіт Рава Руська, пошукує Ігор **Ґумовський,** внук Івана: **186 B-d, St. Germain, Paris, France.**

Беш Теодор з Розгодова пошукує родину і знайомих, які тепер є в Канаді.
Різник Володимир з Поморян, пов. Зборів.
Голота Дмитро з Розгодова, пов. Зборів. (Перед війною був у Торонто, Онт.).
Луців Іван, Колісник Іван, Далик Василь, Любовіцький Стефан, всі з Розгодова, просять своїх знайомих зголоситися до них на таку адресу: **186 B-d, St. Germain, Paris, France.**

Пошукую свою тітку з родини Воланюків, родом з міста Радзівілова на Волині. Вона виїхала до Америки з чоловіком Фарасеєм. Прошу відкликнутися на мій адрес: **Nina Sajienko, 30 Rue des Solitaires, Paris, 19-e, France.**

Через Канцелярію КУК.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 3. липня 1945 р. помер у 56. році життя
ІВАН ШРАМОВЯТ,
а його найстарший син
ІВАН ШРАМОВЯТ, мол.
зістав забитий у Франції дня 19. лютого. Обидва були членами від. 61. У. Н. Союзу в Лейтроб, Па.

Покійні полишили в смутку матір Анну і осмеро дітей. Батько походив зі села Бізьмігова, пов. Лісько. Похорон відбувся 6. липня. — В. Ів П.!

А. Скубяк, секр.

ТАРЗАН, ч. 1206. Надія ворушиться.

На приказ свого команданта націсти окружили поле, а потім стали йти до середини.

Тарзан не важився підняти голови, але його бистре ухо чуло звуки, що давали йому повний образ його небезпеки.

Вояки зближалися до нього щораз ближче й ближче, слідячи за кожним рухом у високій траві.

Тарзан вірив, що він пійманий у пастку. Нагло він втягнув у ніздря повітря, в його серці заворушилася нова надія.